

J. Corbett: A pak důvěřujte počítačem generované vědě!

- editor007 | 21. června 2024

SVĚT: „Věřte vědě!“

To je mantra technokratických tyranů. Volání orwellovské myšlenkové policie. Příkaz novodobých cenzorů, kteří se snaží zbavit trh myšlenek veškeré opozice.

Pokud čtete tato slova, už to víte. Nebo byste to měli vědět, vzhledem k tomu, že důvodem, proč jsem byl v roce 2021 cenzurován na YouTube, bylo to, že jsem se odvážil vytvořit podcast o filozofii vědy, který se snažil zpochybnit a vyvrátit příkaz „Věřte vědě!“.

Přejděme k věci: v této post-COVID éře každý, kdo to má v hlavě srovnáno, ví, že „Věřte vědě!“ je hloupý, nepodložený, sám sebe vyvracející nesmysl, který autoritáři používají jako obušek proti politickému nesouhlasu.

Ale jakkoli je fráze „Věřte vědě“ hloupá, bude ještě hloupější.

Proč? Protože minulý měsíc se objevil příběh, který zcela podkopává jakoukoli nemístnou víru, kterou průměrný propagandistický hltáč stále chová o důvěryhodnosti „vědy“ a údajně samoopravného procesu vzájemného hodnocení, na němž je „věda“ postavena.

Připoutejte se, přátelé. Tenhle příběh je šílený. A ukazuje na budoucnost, která je tak děsivě dystopická, že ji nebudou schopni obhájit ani zločinci z hnutí „Věřte vědě!“.

STARÝ PROBLÉM

Vzpomínáte si na „aféru Sokal“?

Možná ho neznáte jménem, ale vsadím se, že jste ten příběh slyšeli. V roce 1996 byl Alan Sokal profesorem fyziky na New York University a University College London, kterého podle jeho vlastních slov „znepokojoval zjevný pokles přísnosti v některých oblastech akademických humanitních věd“. Místo toho, aby o svých obavách napsal nějaké vědecké pojednání, rozhodl se tento problém demonstrovat provokativním (a zábavným) způsobem: zfalšoval recenzovaný humanitní časopis.

Sokal vypráví:

Proto jsem se rozhodl vyzkoušet převládající intelektuální standardy a provést skromný (i když vskutku nekontrolovaný) experiment: Uveřejnil by přední severoamerický časopis pro kulturní studia - v jehož redakčním kolektivu jsou takové osobnosti jako Fredric Jameson a Andrew Ross - článek hojně osolený nesmysly, kdyby (a) zněl dobře a (b) lichotil ideologickým předsudkům redakce?

Není překvapením, že odpověď na tuto otázku zněla rozhodně „Ano!“.

Konkrétně Sokal napsal knihu „Překračování hranic: Na cestě k transformační hermeneutice kvantové gravitace,“: V této knize, která se snaží dekonstruovat „dlouhou postosvícenskou hegemonii nad západním intelektuálním světonázorem“, kritizuje samotný jazyk vědy - matematiku a logiku - a jeho „kontaminaci“ „kapitalistickými, patriarchálními a militaristickými“ silami.

„Osvobozující věda tedy nemůže být úplná bez hluboké revize matematického kánonu,“ uzavírá Sokalův satirický článek, než se přizná: „Zatím žádná taková emancipační matematika neexistuje a o jejím případném obsahu můžeme jen spekulovat.“

Cestou se pouští do působivě znějící, ale zcela nepodstatné diskuse o esoterických pojmech z teoretické fyziky, včetně „invariance Einsteinovy rovnice pole při nelineárních časoprostorových difeomorfismech“ a „zda teorie strun, časoprostorová vazba nebo morfogenetická pole“ nakonec poskytnou odpověď na „hlavní nevyřešený problém teoretické fyziky“.

Ve své zповědi „Fyzik experimentuje s kulturními studiemi“ Sokal poznamenává, že článek záměrně prošpikoval hloupými pseudovědeckými bláboly, „aby si každý kompetentní fyzik nebo matematik (nebo vysokoškolský student fyziky či matematiky) uvědomil, že jde o výmysl“.

Proč tedy článek prošel recenzním řízením? Podle Sokalova odhadu:

Je pochopitelné, že redakce časopisu Social Text nebyla schopna kriticky posoudit technické aspekty mého článku (a právě proto se měla poradit s vědcem). Překvapivější je, s jakou lehkostí přijali můj náznak, že hledání pravdy ve vědě musí být podřízeno politické agendě, a jak jim byla lhostejná celková nelogičnost článku.

Tento nesmyslný článek, který pohladil ego redaktorů časopisu Social Text tím, že naznačil, že fyzika je příliš důležitá na to, aby byla ponechána v rukou skutečných vědců, a místo toho je třeba ji doplnit kritickou teorií odrážející feministické a antikapitalistické ideologie, byl přirozeně přijat k publikaci a řádně otištěn v čísle časopisu Social Text na jaře/létě 1996 s názvem „Science Wars“.

Bohužel ani tento podvod nepřiměl redaktory a recenzenty humanitních časopisů k tomu, aby odvedli lepší práci. Naopak. V následujících desetiletích vedl k publikování řady podobných (a stále směšnějších) hoaxů.

Vzpomínáte si na „aféru se studiemi stížností“? V této Sokalově mystifikaci, která se odehrála v letech 2017 a 2018, napsali tři různí autoři-Peter Boghossian, James A. Lindsay a Helen Pluckroseová ne jeden, ale dvacet různých mystifikačních článků, aby prokázali, že se od dob Sokalovy původní hry nic nezlepšilo. Pokud něco, tak rozvoj kritické sociální teorie a takzvaných „studií stížností“ situaci v uplynulých dvou desetiletích ještě zhoršil.

Aby se experiment skutečně dotáhl do konce, trojice dbala na to, aby „každý článek začínal něčím absurdním nebo hluboce neetickým (nebo obojím), co jsme chtěli předeštit nebo uzavřít“.

Mezi příklady prací, které nebyly během tohoto nájezdu na akademickou půdu pouze předloženy, patří:

- „Reakce lidí na kulturu znásilnění a queer performativitu v městských psích parcích v Portlandu v Oregonu,“ článek publikovaný v časopise Gender, Place and Culture, který se měl zabývat „otázkami lidské geografie a geografie sexuality“ tím, že pozoroval chování psů a majitelů psů v psích parcích, aby „určil, kdy lze případ psího hopsání považovat za znásilnění“;
- „Když je vtip na vás: Feministický pohled na to, jak pozice ovlivňuje satiru,“ článek přijatý k publikaci v předním feministickém filozofickém časopise Hypatia, který tvrdí, že akademické hoaxové články jsou ve skutečnosti „sofistikovanou, ale prázdnou formou epistemické protekce, která se snaží vyřešit epistemický diskomfort tím, že přesvědčivě napodobuje určité myšlenky, aby je nabídla k zesměšnění ostatním, kteří jsou podobně epistemicky ochranářští“;
- „Náš boj je i mým bojem: Solidaritní feminismus jako průřezová odpověď na neoliberální feminismus a feminismus volby,“ článek přijatý k publikaci v časopise Affilia: Feminist Inquiry and Social Work, který - jak později přiznaly mystifikátoři - „vycházel z přepsání zhruba 3600

slov 12. kapitoly 1. dílu Mein Kampf“ a spočíval v záměně Hitlerových protižidovských invektiv za antipatriarchální invektivy moderního femi-nacismu; a

- „Konceptuální penis jako sociální konstrukt,“ publikovaný v časopise Cogent Social Sciences, který tvrdí, . . . no, nechám vás, abyste si ho přečetli sami.

Všechny tyto práce byly samozřejmě staženy nebo odmítnuty k publikování... jakmile se podvodníci přiznali k podvodu deníku The Wall Street Journal. Teprve poté, co se trojice přiznala, si „respektované“ a „recenzované“ časopisy – strážci „vědy“ – uvědomily, že byly podvedeny, což vyvolalo bouři publicity a veřejného láteření nad stavem společenských věd.

„Ale ve skutečnosti“ namítají obhájci vědy, „všechny časopisy tyto práce stáhly a zřekly se jich, jakmile se zjistilo, že jsou podvodné, což jen dokazuje, že věda je přece jenom sebekorektivní, ne? A vůbec, hoaxeři jen odhalují svou nejistotu ohledně vlastních genitálií! Věřte vědě, lidi!“

. . . Proč se ale potom objevují absurdní články jako „Ledovce, gender a věda: Rámec feministické glaciologie pro výzkum globálních změn životního prostředí“ – článek publikovaný v časopise Progress in Human Geography, který vyzývá k vytvoření „feministické glaciologie“ – jsou nadále publikovány? (ten článek zřejmě nebyl podvod... ale to jste mě mohli zmást!)

Tyto podvody dramaticky ukázaly, že akademici pracující v srdci akademické továrny na klobásy už nějakou dobu dobře vědí, že peer review (recenzní řízení) není – navzdory ujišťování davu „Věřte vědě!“ – zárukou vědecké hodnoty.

AUTOR: James Corbett

Zpracoval: David Formánek/otevrisvoumysl.cz

[ZDROJ](#)